הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרכט

(מז) שֶׁאֵין בָּהֶם אַרְבָּעָה. וְאִם אֵין בְּרָחְבָּן אַרְבָּעָה, כְּשֵׁרִים, [כ]אֲפִלּוּ הֵם מְשֻׁפִּים (מח) שֶׁדּוֹמִים לְכֵלִים.
(מט) [ל]וְנָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְסַכֵּךְ בָּהֶם (נ) כְּלָל: **יט** (נא) * [מ]פְּרַס עָלֶיהָ סְדִין מִפְּנֵי הַחַמָּה, אוֹ תַּחְתֶּיהָ מִפְּנֵי
הַנֶּשֶׁר, [נ]כְּלוֹמַר שֶׁלֹּא יִהְיוּ עֶלְיוֹן וְקֵיסָמִין נוֹשְׁרִים עַל שֻׁלְחָנוֹ, (נב) פְּסוּלָה. אֲבָל אִם לֹא פְּרַס אֶלָּא
(נג) לְנָאוֹתָהּ, כְּשֵׁרָה, [ס]וְהוּא שֶׁיִּהֵא (נד) בְּתוֹךְ אַרְבָּעָה לַסְּכָךְ. (נה) * [ע]וֵישׁ אוֹמְרִים שֶׁסֻּכָּה שֶׁהִיא מְסֻכֶּכֶת

כ שם ט״ו (ע״א). ל טור בְּשֵׁם סְמַ״ק (מצוה צג הגהות ר״פ אות לב).
מ מִשְׁנָה ר׳ (ע״א). נ כְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י (שם ד״ה הנשר) וְכֵן כָּתַב הָרַ״ן (ה: ד״ה מתני׳), וְטַעֲמָא כְּיָון דִּלְצָרְכָהּ אָדָם הוּא פְּסוּלָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְנָאוֹתָהּ דְּצָרְכָהּ סֻכָּה הוּא, מְרַדְּכַי (פ״א סי׳ תשלו). ס שֶׁם בַּגְּמָרָא כָּרַב חִסְדָּא, וְרִבָּה בַּר רַב הוּנָא (י:). ע הַתּוֹסָפוֹת (י. ד״ה פירס) וְהָרֹא״שׁ (פ״א סי׳ טז) בְּשֵׁם תְּשׁוּבוֹת הַגְּאוֹנִים (עיין שערי תשובה סי׳ שכא) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.

בַּאֵר הֵיטֵב

(יט) **וְנָהֲגוּ.** הַטַּעַם בְּסַמ״ק (מצוה צג הגהות ר״פ אות לב) דִּלְמָא יָבֹא לְסַכֵּךְ בָּהֶם בְּקַבְיוֹעוֹת בְּעָנְיָן שֶׁלֹּא יוּכְלוּ הַגְּשָׁמִים לְיָרֵד שָׁם. עַל כֵּן נָהֲגוּ לְכָסוֹת בַּעֲרָבָה אוֹ בְּגָמָי, וּבְשָׁעַת הַדְּחָק שֶׁאֵין לָהֶם בַּמֶּה לְכַסּוֹת, מְסַכְּכִין בְּנְסָרִים אֲפִלּוּ שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם אַרְבָּעָה. שְׁלָטֵי גִּבּוֹרִים (ז: אות ב). וְהוּא הַדִּין בְּכָל דָּבָר הָאָסוּר מִשּׁוּם גְּזֵרָה. וְכָתַב הַבַּ״ח (סי״א), הַלְּטָ״ש אֵין מְסַכְּכִין בָּהֶם, דְּיֵשׁ לְחֹשׁ שֶׁיְּסַכֵּךְ כָּל כָּךְ שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַגְּשָׁמִים יוֹרְדִים בְּתוֹכָהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַסַּמַ״ק, וְכָל שֶׁכֵּן בְּשִׁינְדְּלִי״ן. וְכָתַב טַ״ז (סק״ כא), הַקַּשִּׁין שֶׁל תְּבוּאָה אַחַר שֶׁנִּחְבְּטָה הַתְּבוּאָה מִשָּׁם, פָּשׁוּט דְּשָׁרֵי, וְהוּא עִקַּר מִצְוָה הַמְפֹרָשׁ בְּפִ״ק שֶׁל גֹּרֶן, וְנִרְאֶה שֶׁלֹּא נָהֲגוּ לְכָסוֹת בְּקַשׁ גַּם כֵּן מִטַּעַם הַסַּמַ״ק,

בֵּאוּר הַלָּכָה

מְגָדִים (א״א ס״ק יג) שֶׁמְּפֻקְפָּק עַל דְּבָרָיו. וּפֶאֱמֶת מְקוֹרוֹ הוּא מִדִּבְרֵי הָרַ״ן (ג. ד״ה גרסי׳) שֶׁהוֹבִיא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ואם סיכך). **אָכֵן יֵשׁ לְעַיֵּן, דְּהִרַמְ״א** שֶׁהֶעְתִּיק דִּבְרֵי הָרַ״ן בְּהַגָּהָתוֹ וְהִשְׁמִיט מִן הָרַ״ן מַה שֶּׁכָּתַב עַד שֶׁהִתֵּהַ חֲמָתוֹ מֻרְבֶּה מִצִּלְתָּו,

מַשְׁמַע לְכָאוֹרָה דְּלֹא סְבִירָא לַהּ לַהֲלָכָה כֵּן, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

יט * פְּרַס עָלֶיהָ סְדִין מִפְּנֵי הַחַמָּה. עַיֵּן בְּט״ז (ס״ק כב) **שֶׁכָּתַב שֵׁשׁ שִׁלְשָׁה חִלּוּקִים בְּעִנְיָן זֶה. הַיְנוּ אִם לֹא הִגִּיעַ עֲדַיִן הַחַמָּה לְתוֹךְ הַסֻּכָּה אֶלָּא קָרוֹב לָהּ, אֲפִלּוּ לְדַעַת רַבֵּנוּ תָּם** (י. תוד״ה פירס) **שֶׁהוּא הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַמּוּבָא בְּסָמוּךְ, פָּסוּל. וּבְאִם הִגִּיעַ הַחַמָּה דֶּרֶךְ נְקָבֵי הַסְּכָךְ לְגוֹף הָאָדָם, גַּם לְדַעַת רִאשׁוֹנָה מַתִּר לְכַתְּחִלָּה,** דְּנִרְאֶה לְעַיִן כָּל שֶׁעוֹשֶׂה בְּשָׁבִיל הַחַמָּה. **כִּי פְּלִיגִי בְּיֵשׁ הוֹכְחָה קָצָת, בְּנִכְנְסָה הַחַמָּה לְתוֹךְ הַסֻּכָּה וְלֹא לְגוֹף הָאָדָם,** דְּלִדְעָה רִאשׁוֹנָה פּוֹסֵל בָּזֶה, וּלְרַבֵּנוּ תָּם אֵינוֹ פּוֹסֵל וּמֵיהוּ לְכַתְּחִלָּה לֹא יַעֲשֶׂה, וְזֶהוּ שֶׁסֵּיֵּם הַמְחַבֵּר בְּסוֹף דְּבָרָיו לְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים וּמֵיהוּ וְכוּ׳ אֶלָּא אִם כֵּן הוּא נָכְר לְכָל שֶׁמְּבִינִין וְכוּ׳, רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁיִּהְיֶה הֶכֵּר גָּמוּר, כְּגוֹן כְּשֶׁהִגִּיעַ הַחַמָּה לְגוֹף הָאָדָם וְכַנַּ״ל. עַד כָּאן דְּבָרָיו. **וְלֹא הֶעְתַּקְתִּיו בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה לַהֲלָכָה, דְּכַמָּה אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִים עָלָיו** (עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יז) וּבְגִבְרֵי יָשָׁע וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ק יב) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״ד)), **וְדַעְתָּם דְּרַשִׁ״י** (י. ד״ה לא שנו) **אוֹסֵר בְּכָל עִנְיָן, אַף אִם הִגִּיעַ הַחַמָּה לְגוֹף שֶׁל אָדָם,** דְּעַל כָּל פָּנִים הוּא מֵגַן וּמְסַכֵּךְ עָלָיו וְנִקְרָא מְסַכֵּךְ בְּדִבְרֵי הַמְקַבֵּל טֻמְאָה, **וּלְרַבֵּנוּ תָּם מַתִּר אֲפִלּוּ אִם רַק הִגִּיעַ קְרוֹב לַסֻּכָּה, כָּל שֶׁהַסְּדִין לֹא סִיַּע לְהַכְשֵׁר הַסֻּכָּה,** כְּגוֹן שֶׁהָיָה הַסְּכָךְ עָב דַּאֲפִלּוּ אִם יִתְיַבְּשׁוּ לֹא יִהְיֶה חַמָּתָהּ מֻרְבֶּה מִצִּלָּתָהּ:

* **וְיֵשׁ אוֹמְרִים וְכוּ׳.** הוּא דַּעַת רַבֵּנוּ תָּם שֶׁהוּבָא בַּתּוֹסָפוֹת (שם), שֶׁדַּעְתּוֹ מֵאַחַר שֶׁכְּבָר הִקְדִּים הַסֻּכָּה לַעֲשׂוֹתָהּ כְּהִלְכָתָהּ, אֵין לְפָסְלָהּ כְּמוֹ שֶׁפָּרַס עָלֶיהָ סְדִין אַחַר כָּךְ, אַף שֶׁהַסְּדִין הָיְתָה גַּם כֵּן צִלָּתָהּ מֻרְבֶּה מֵחַמָּתָהּ [בֵּית מֵאִיר וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים בְּבֵאוּר דִּבְרֵי רַבֵּנוּ תָּם], וְאַף שֶׁלֹּא תִּהְיֶה הַסְּדִין נְמוּכָה הַרְבֵּה מִן הַסְּכָךְ וּכְדִמְפָרְשִׁינַן לְקַמָּה. וְעַיֵּן בְּבֵ״ח (ס״ב) שֶׁפָּסַק לְהַחְמִיר כְּדַעְתָּ רִאשׁוֹנָה, וְכֵן מַשְׁמַע בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה). אָמְנָם דַּעַת הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) דְּהָעִקָּר כְּדַעַת רַבֵּנוּ תָּם, מִפְּנֵי שֶׁהָרֹא״שׁ (פ״א סי׳ טז) וְרַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב ח ח״א) וּמָרְדְּכַי (פ״א סי׳ תשלו) וַאֲגֻדָּה (פ״א סי׳ ח) הִסְכִּימוּ לוֹ, [וְדִבְרֵי הָאֵלִיָּה רַבָּה בְּסָעִיף קָטָן י״ח אַלְבּוּשׁ קַאֵי, דְּהִזְכִּיר דַּעַת רַבֵּנוּ תָּם בִּסְבָרָא קַמַּיְתָא וְדִבְרֵי שְׁאָר פּוֹסְקִים בְּשָׁם יֵשׁ אוֹמְרִים, וְכֵן כָּתַב בְּכִבּוּרֵי יַעֲקֹב (ס״ק לד)], וּמַחֲמַת זֶה פָּסַק (א״ר ס״ק יט) בְּהָיוּ גְּשָׁמִים נוֹטְפִין מִן הַסְּכָךְ עַל הַשֻּׁלְחָן, דְּיִפְרֹס סָדִין וְיָכוֹל גַּם לְכָרְךָ לַיְשָׁב בַּסֻּכָּה. עַד כָּאן דְּבָרָיו. וְהִנֵּה בָּאֱמֶת הָיָה יָכוֹל לְחַשֵּׁב עוֹד שִׁלְשָׁה פּוֹסְקִים שֶׁנִּרְאֶה מִדְּבָרֵיהֶם שֶׁהֵם פּוֹסְקִים כְּרַבֵּנוּ תָּם, וְהוּא הַתְּשׁוּבָה הַמְיֻחֶסֶת לְהָרַמְבַּ״ן שֶׁהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה אפילו אם מסוככת) (וְהוּא תְּשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ״א (המיוחסות) בְּסִימָן (קצ״ו) [רט״ו]) וְהָאוֹר זָרוּעַ (סי׳ רפח) וְהַסַּמַ״ג (עשין מג), אֲבָל לֹא מִפְּנֵי זֶה נִנְקֹט לְהָקֵל לְמַעֲשֶׂה כִּדְבָרָיו, דְּיֵשׁ הַרְבֵּה וְהַרְבֵּה רִאשׁוֹנִי רִאשׁוֹנִים נִגְדָּם שֶׁעוֹמְדִים בְּשִׁיטַת רַשִׁ״י דְּהוּא דַּעָה רִאשׁוֹנָה הַמּוּבָא בְּהַמְחַבֵּר, וְהוּא הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל בְּסוּגְיָן (שם ד״ה פיסקא) דְּמִפְרֵשׁ מִפְּנֵי הַנֶּשֶׁר בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י שֶׁלֹּא יְהוּ הָעֶלְיוֹן נוֹשְׁרִין לְתוֹךְ הָאֹכֶל, וְיִדּוּעַ מֵהָרֹא״שׁ (שם) דְּמַתְנִיתִין מְיֻרֵי בְּוַדַּאי בְּצִלָּתָהּ מֻרְבֶּה בְּיִשְׁאַר

כְּהִלְכָתָהּ, וְיֵרָא שֶׁמָּא יִבַּשׁ הַסְּכָךְ אוֹ יִשְׁרוּ הָעֲלִין וְתִהְיֶה חַמָּתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּתָהּ, וּפָרַס עָלֶיהָ סָדִין שֶׁלֹּא תִּתְיַבֵּשׁ, * אוֹ תַּחְתֶּיהָ שֶׁלֹּא יִשְׁרוּ הָעֲלִין, כֵּינָן שֶׁהַסָּדִין גּוֹרֵם שֶׁעַל יָדוֹ צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ, פְּסוֹלָה, (נו) אֲבָל אִם לֹא כִּוֵּן בִּפְרִיסַת הַסָּדִין אֶלָּא לְהָגֵן מִפְּנֵי הַחַמָּה וְהָעֲלִין אוֹ לְנָאוֹתָהּ, כְּשֵׁרָה, * וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה בְּתוֹךְ אַרְבָּעָה לַסְּכָךְ. (נז) פּוּמֵיהוּ (יט) לְכַתְּחִלָּה לֹא יַעֲשֶׂה * אֶלָּא אִם כֵּן הוּא נָכְרִי לַכֹּל (נח) שֶׁמְּכַוֵּן כְּדֵי לְהָגֵן, (נט) * אוֹ שֶׁהוּא (כ) שָׁרוּי בְּמַיִם, שֶׁאָז נָכְרִי לַכֹּל שֶׁאֵינוֹ שׁוֹטְחוֹ שָׁם אֶלָּא לְיַבֵּשׁ:

פ טוּר מְעוּבְּדָא דְּמְנַיְמִין עֲבָדָא דְּרַב אַשִׁי שָׁם (י:).

בַּאֵר הֵיטֵב

דִּבְקֵשׁ בְּקַל יָכְלָה כִּסּוּי עָב מִאֹד, וְדָבָר פָּשׁוּט לְהַתִּיר בְּמָקוֹם שֶׁאֵין סְכָךְ אַחֵר, רַק מִשֶּׁיֹּאכַל חוּץ לַסֻּכָּה, מִיהוּ לֹא יִבָּרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה, דִּסְפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה):

(ד״ה ומ״ש ומיהו לכתחילה). וְנִרְאֶה לִי דְּאִם הַנִּשְׁמִים נוֹטְפִין מֵהַסְּכָךְ, מוּטָב לִפְרֹס סָדִין שֶׁיְּהֵא לַעֲשׂוֹת שֶׁיּוּכַל הַנֶּשֶׁם לִירֵד שָׁם: **יט** (יט) לְכַתְּחִלָּה. אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת אֲכִילָה: (כ) **שָׁרוּי.** וּמִכָּל מָקוֹם בְּשָׁעַת אֲכִילָה אָסוּר. ר״ן (ו. ד״ה ומהא) בֵּית יוֹסֵף

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִפְּנֵי הַחַמָּה וְכוּ׳ הֵינוּ בְּאֹפֶן שֶׁצִּיר לְקַמֵּהּ דַּוְקָא, (עמ) אֲבָל לְהָגֵן מִן הַחַמָּה וְהָעֲלִין, כְּשֵׁרָה אֲפִלּוּ לֵישֵׁב תַּחְתֶּיהָ, דְּבָטֵיל הוּא לְגַבֵּי סֻכָּה: (נו) **אֲבָל אִם לֹא כִּוֵּן וְכוּ׳.** פֵּרוּשׁ אִם הָיְתָה מְסֻכֶּכֶת יָפָה בְּעֶנְיָן שֶׁאֵין לָחֹשׁ שֶׁעַל יְדֵי הַנָּשָׁר יִהְיֶה חַמָּתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּתָהּ, וְלֹא הֻצְרַךְ לִפְרֹס עָלֶיהָ סָדִין אֶלָּא לְהָגֵן מִפְּנֵי הַחַמָּה אוֹ מִן הָעֲלִין הַנּוֹשְׁרִין, כְּשֵׁרָה [בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו אבל אם לא)]: **(נז) וּמֵיהוּ לְכַתְּחִלָּה לֹא יַעֲשֶׂה וְכוּ׳.** דְּלֹא יֹאמְרוּ הָרוֹאִים (עט) שֶׁכָּנָתוּ כְּדֵי לְסַכֵּךְ. (פ) וַאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת אֲכִילָה אָסוּר, דְּיֹאמְרוּ שֶׁמַּנִּיחוֹ שָׁם גַּם בְּשָׁעַת אֲכִילָה: **(נח) שֶׁמְּכַוֵּן כְּדֵי לְהָגֵן.** (פמ) שֶׁהִזְכִּיר מִתְחִלָּה, אֲבָל לְדָעָה רִאשׁוֹנָה אַף בְּאֹפֶן זֶה אָסוּר, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אלא) דְּכֵן יֵשׁ לְהַחְמִיר לְמַעֲשֶׂה, וְכֵן כָּתְבוּ הַב״ח (סי״ב) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים. וּמִכָּל מָקוֹם בְּשָׁעַת הַדְּחָק שֶׁלֹּא יָכוֹל לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה עַל יְדֵי הָעֲלִין הַנּוֹשְׁרִין לְתוֹךְ הַמַּאֲכָל (פנ) אוֹ עַל יְדֵי גְּשָׁמִים הַנּוֹטְפִין (פנ) אוֹ עַל יְדֵי הָרוּחַ שֶׁמְּכַבֶּה הַנֵּרוֹת, מוּטָב לִפְרֹס סָדִין תַּחַת הַסְּכָךְ (פד) בְּתוֹךְ אַרְבָּעָה טְפָחִים מִשְּׁאֹכַל חוּץ לַסֻּכָּה, אֲבָל לֹא יְבָרֵךְ עַל זֶה לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה: **(נט) אוֹ שֶׁהוּא שָׁרוּי בְּמַיִם.** עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה או שהוא) דְּלְפִי מַה שֶּׁהִסְכִּימוּ אַחֲרוֹנִים דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר כְּדָעָה רִאשׁוֹנָה, יֵשׁ לְזַהֵר שֶׁלֹּא לִפְרֹס אֲפִלּוּ לֵישֵׁב שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת אֲכִילָה:

בֵּאוּר הַלָּכָה

הָר״ן (ו. ד״ה ומהא) וְהָרִיטְבָ״א בְּחִדּוּשָׁיו (שם ד״ה מתניתין) וְהַגָּהַת סְמַ״ק (מצוה צג אות ח), כָּלָם נָקְטוּ הָעִקָּר כִּפְשָׁטָא דְּמַתְנִיתִין וּכְדַעַת רַשִׁ״י. הֵיצֵא מִזֶּה דְּרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל וְרַשִׁ״י וְהָר״י אִבֶּן גִּיאוּת וְהָרַמְבַּ״ם וְהָעִטּוּר וְרַבֵּנוּ מְנוֹחַ וְהָר״ן וְהָרִיטְבָ״א וְהַגָּהַת סְמַ״ק וְכֵן מַשְׁמַע גַּם כֵּן בְּשִׁיטַת ריב״ב (ה: ד״ה מפני הנשר), כָּלָם נָקְטוּ לְדִינָא כְּדַעַת רַשִׁ״י וְכִסְתִימַת הַמְחַבֵּר בְּדָעָה רִאשׁוֹנָה. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרִ״א שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן דְּהַמְחַבֵּר (בסימן תרכ״ו) בְּסָעִיף א׳ סָתַם כְּדָעָה רִאשׁוֹנָה, וְהוּא מַה שֶּׁכָּתַב הַמְחַבֵּר שָׁם בֵּין שֶׁהָאִילָן קֹדֶם וּבֵין שֶׁהַסֻּכָּה קֹדֶמֶת, וְכֵן מִמַּה שֶּׁכָּתַב בְּסוֹף סָעִיף א׳ וּבְכָל זֶה לֹא שָׁאנֵי בֵּין קֹדֶם הָאִילָן לְקֹדֶם הַסֻּכָּה, וְהָכָא נַמִּי כֵּינָן שֶׁהַסָּדִין צִלָּתוֹ מְרֻבָּה מֵחַמָּתוֹ, לָמָּה נַכְשִׁיר כְּשֶׁפָּרַשׂ לְהָגֵן מִפְּנֵי הַחַמָּה אוֹ תַּחְתֶּיהָ מִפְּנֵי הַנֶּשֶׁר. [וְאַף שֶׁהַב״ח יֹשֵׁב זֶה קָצַת, מִפְּנֵי שֶׁדּוֹמֶה כְּמוֹ לְנָאוֹתָהּ מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּאִילָן, הַגְּרִ״א חָשֵׁב זֶה לְדָחֹק, וְכֵן בְּבֵית מֵאִיר עַיֵּן שָׁם]. וְעַל כֵּן אִם גְּשָׁמִים נוֹטְפִין עַל הַשֻּׁלְחָן, יִנְהֹג כְּדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם), וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק נח):

*** אוֹ תַּחְתֶּיהָ שֶׁלֹּא יִשְׁרוּ הָעֲלִין. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהָיָה סָמוּךְ וְדָבוּק לְהַסְּכָךְ, וּמוּנָּע בְּזֶה הָעֲלִין שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לִפֹּל** [תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב (ד״ה מפני החמה)]:

*** וּבִלְבַד שֶׁיִּהְא בְּתוֹךְ אַרְבָּעָה לַסְּכָךְ.** פְּשׁוּט דְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ קַאֵי גַּם אֶלְהָגֵן, וְכֵן מוּכָח בְּטוּר. וְרָאִיתִי בְּגִלְיוֹן הַמַּשְׁנִיּוֹת לְהָגָאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר שֶׁכָּתַב עַל הָאֵי דְּמוּבָא בְּרַבִּי עוֹבַדְיָה מִבַּרְטְנוּרָא (ד״ה נשר) פְּרוּשׁ הַשֵּׁנִי וְהוּא דַּעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַמּוּבָא פֹּה, וְדַוְקָא שֶׁלֹּא יִהְיֶה עֶשְׂרָה טְפָחִים בֵּין הַסְּכָךְ לְהַסָּדִין, דְּאִי לָאו הָכִי מִפְּסַל מִשּׁוּם סֻכָּה שְׁתוּחָה סֻכָּה. וְצָרִיךְ עִיּוּן עָלָיו מִדִּבְרֵי הַטּוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁכָּתְבוּ בְּהֶדְיָא שֶׁעִוּר אַרְבָּעָה טְפָחִים. וְאוּלַי דְּהוּא קָאָמַר דִּבְרֵיהֶן רַק לְדַעַת רַבֵּנוּ תָּם בְּצַעְמוֹ, דְּסָבַר דִּכְיוָן שֶׁהַסֻּכָּה שֶׁעָשׂוּיָה כְּהִלְכָתָהּ קְדָמָה, שׁוּב אֵין יְכֹלֶת בַּסָּדִין לְפָסְלָהּ, (וְדַמְיָא דְּמַכְשִׁיר רַבֵּנוּ תָּם בְּסֻכָּה שֶׁקָּדַם לְאִילָן דְּאֵין יְכֹלֶת בָּאִילָן לְפָסְלוֹ), וּלְכָךְ כָּתַב דְּעַל כָּל פָּנִים לֹא יִהְיֶה רָחוֹק עֲשָׂרָה טְפָחִים, אֲבָל הַטּוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁהֶעְתִּיקוּ שִׁיטָתוֹ, הוּא מִפְּנֵי שֶׁכָּמָּה פּוֹסְקִים הִקְשׁוּ עַל רַשִׁ״י שֶׁאֵין טַעַם לְחַלֵּק בֵּין לְנָאוֹתָהּ וּבֵין לְהָגֵן מִפְּנֵי הַחַמָּה וְהָעֲלִין (עַיֵּן בַּפְּרִישָׁה (שם) וְאוֹר זָרוֹעַ (שם) וּבְתוֹסְפוֹת (שם) וְרֹאשׁ (שם) וּמָגֵ״ן (שם)), וּרְצוֹנָם לוֹמַר דְּזֶה הֲוֵי כְּמוֹ לְנָאוֹתָהּ, וְעַל כֵּן דִּינוֹ מִמֹּשׁ כְּמוֹ לְנָאוֹתָהּ דְּבָעִינַן שֶׁלֹּא יִהְיוּ מִפְּלָגִין מִמָּנָּה אַרְבָּעָה טְפָחִים כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן תרכ״ז (ס״ד) עַיֵּן שָׁם:

*** אֶלָּא אִם כֵּן הוּא נָכְרִי לְכָל שֶׁמְּכַוֵּן כְּדֵי לְהָגֵן.** מִלְּשׁוֹן זֶה מַשְׁמַע דְּאֲפִלּוּ תַּחַת הַסְּכָךְ יֵשׁ לְהַחְמִיר מִשּׁוּם דְּהָא אֶלְעֵיל קַאֵי, שֶׁפָּרַס הַסָּדִין תַּחְתֶּיהָ מִפְּנֵי הַנֶּשֶׁר, וְאוּלַי דַּעַת הָרוֹקֵחַ (סי׳ ריט) מוּבָא לְקַמָּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תר״מ סָעִיף קָטָן ח׳, דִּבְתַחַת הַסְּכָךְ שָׁהוּא אֵין לָחֹשׁ מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן, עַיֵּן שָׁם. מִיהוּ לְדִינָא אֵין נִפְקָא מִנָּהּ כָּל כָּךְ, דִּבְלָאו הָכִי יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּכָל גַּוְנֵי, דְּמַעֲקֶה הַדִּין הַלָּכָה כְּדַעַת רַאשׁוֹנָה:

*** אוֹ שֶׁהוּא שָׁרוּי בְּמַיִם.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה) שֶׁכָּתַב וּמִכָּל מָקוֹם בְּשָׁעַת אֲכִילָה אָסוּר [ר״ן (ו. ד״ה ומהא) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש ומיהו לכתחילה)]. וְצָרִיךְ עִיּוּן דְּהָא דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ קַאֵי בְּדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים דְּהוּא לְשִׁיטַת רַבֵּנוּ תָּם, וּלְדִידֵהּ בְּוַדַּאי אַף בְּשָׁעַת אֲכִילָה שָׁרֵי מִדִּינָא, דְּהוּא סְבִירָא לַהּ כָּל שֶׁאֵינוֹ מְסַיֵּעַ בְּהֶכְשֵׁר סֻכָּה אֵינוֹ פּוֹסֵל. וּמַה שֶּׁהֶעְתִּיק בֵּית יוֹסֵף רַ״ן, גַּם כֵּן אֵינוֹ רָאָיָה, דְּהָר״ן קַאֵי אַלְבָּא דְּרַשִׁ״י דִּסְבִירָא לַהּ דְּמִפְּנֵי הַנֶּשֶׁר הוּא אָסוּר דְּאוֹרַיְתָא, הוּא מִסְתַּפֵּק אִם פּוֹרֵס הַסָּדִין לְיַבְּשׁוֹ דְּהוּא לְצָרְכּוֹ הַבָּגֵד בְּלֵבַד אִי מֵאַחַר אוֹ לֹא, דְּיֵשׁ סְבָרָא לְהַחְמִיר דְּדַוְקָא לְנָאוֹתוֹ שֶׁהוּא צָרְכּוֹ סֻכָּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁהוּא צָרְכּוֹ בָּגֵד אֵינוֹ בָּטֵל לְגַבֵּי סֻכָּה, אוֹ דִּלְמָא דַּוְקָא בִּפְרֹס כְּדֵי לְהָגֵן עַל עַצְמוֹ מִפְּנֵי הַחַמָּה וְהִנָּשֶׁר, שֶׁם סְכָךְ עַל זֶה וּמִקְרֵי מִסְכַּךְ בְּדָבָר הַמְקַבֵּל טֻמְאָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁשּׁוֹטְחוֹ כְּדֵי לְיַבְּשׁוֹ, אֵין שָׁם סְכָךְ עָלָיו וְשָׁרֵי [וּמוֹכְחָא סְבָרָא זוֹ בְּרַשִׁ״י (י.) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל עַל גַּבֵּי קִינּוּף עַיֵּן שָׁם], וְסֵיּם הָר״ן דִּלְמַעֲשֶׂה יֵשׁ לְהַחְמִיר, אֲבָל לְרַבֵּנוּ תָּם לֹא הָיָה מִסְתַּפֵּק הָר״ן כְּלָל, דְּוַדַּאי שָׁרֵי. וְכֵן מוּכָח בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (אות י) שֶׁכָּתַב עַל הָאֵי סְפֵקָא דְּרַ״ן דְּמִשּׁוּם מַשְׁמַע דְּשָׁרֵי, וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הֵלֹא הֶעְתִּיק לְשׁוֹן הַטּוּר. וְכֵן בְּבֵאוּר הַגְּרִ״א מוּכָח כֵּן דִּלְרַבֵּנוּ תָּם שָׁרֵי. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בִּנְהָר שָׁלוֹם (סק״ד) שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן דִּלְרַבֵּנוּ תָּם בְּוַדַּאי שָׁרֵי וְנִשְׁאַר בְּקָשְׁיָא עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם. וְהִנֵּה רָאִיתִי חֲדָשׁוֹת בְּדִבְרֵי הַפְּרִי מְגַדִּים שֶׁכָּתַב דְּאַף לְרַבֵּנוּ תָּם יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק דִּלְמָא לְצָרְכּוֹ הַבָּגֵד אָסוּר, אֲבָל זֶה אֵינוֹ, דִּלְרַבֵּנוּ תָּם כָּל שֶׁאֵינוֹ מְסַיֵּעַ לְהֶכְשֵׁר סֻכָּה אֵינוֹ פּוֹסֵל. וְאָפְשָׁר לְעַנְיוּת דַּעְתִּי לְיַשֵּׁב קָצָת דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּהוּא יִסְבֹּר כְּדַעַת הַב״ח (סי״ב), דְּהַטּוּר [וְכֵן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁהֶעְתִּיק דִּבְרֵיהֶם יוֹכִיחַ לִסְבֹּר כֵּן] אֵינוֹ סוֹבֵר לְדִינָא כִּסְבָרַת רַבֵּנוּ תָּם דְּכָל שֶׁאֵינוֹ מְסַיֵּעַ לְהֶכְשֵׁר סֻכָּה אֵינוֹ פּוֹסֵל כְּלָל, אֶלָּא בָּזֶה דְּלִהְיוֹת הָאִילָן מִפְּנֵי הַחַמָּה וְהָעֲלִין דִּינוֹ כְּלִנְאוֹתָהּ, וּלְפִי זֶה שַׁיָּךְ שִׁפּוּר סְפֵקָא דְּהָר״ן אַף לְשִׁיטָה זוֹ כְּמוֹ לְרַשִׁ״י, דִּדְלִמָּא לְצָרְכּוֹ הַבָּגֵד גָּרַע מִלְּהָגֵן, דְּשָׁם שַׁיָּךְ כִּדֵי לְנָאוֹתָהּ שֶׁיִּהְיֶה יָכוֹל לֵישֵׁב בְּסֻכָּה וּלְכָךְ בְּטֵל הַסָּדִין לְגַבֵּי הַסֻּכָּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁהוּא רַק לְצָרְכּוֹ הַבָּגֵד אָפְשָׁר דְּאָסוּר, וּלְכָךְ כָּתַב דְּלֹא שָׁרֵי אֶלָּא בִּשְׁעַת אֲכִילָה. וְעוֹד יֵשׁ לוֹמַר דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם נָקַט לְדִבְרֵיהֶן לְפִי עִקַּר הַדִּין דְּקָיְמָא לַן לְהַחְמִיר כְּדַעַת רִאשׁוֹנָה, דִּלְפִי זֶה אֵין לְהַתִּיר בִּשְׁעַת אֲכִילָה, וְהוּא דַּחַק קָצָת. וְהִנֵּה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה כַּוָּנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְדִינָא, בְּוַדַּאי לְפִי מַה שֶּׁהִסְכִּימוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר כְּדַעַת רִאשׁוֹנָה, בְּוַדַּאי אֵין לְהָקֵל לִפְרֹס סָדִין לֵישֵׁב תַּחַת הַסְּכָךְ אֶפִלּוּ בְּתוֹךְ אַרְבָּעָה טְפָחִים אֶלָּא אִם כֵּן שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת אֲכִילָה:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(עמ) הֵינוּ אַף שֶׁהַסָּדִין הָיָה גַּם כֵּן עַל יְדֵי צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ. אַךְ כְּלָם הִקְשׁוּ עַל זֶה מִסִּימָן תרכ״ו סָעִיף א׳ דְּפָסַל שָׁם כְּשֶׁהָיָה הָאִילָן צִלָּתוֹ מְרֻבָּה מֵחַמָּתוֹ בְּכָל עִנְיָן, הֵינוּ אַף כְּשֶׁהַסֻּכָּה קְדֻמָּה לְאִילָן, וְעַיֵּן בְּב״ח (סי״ב) וּבְהַגָּהוֹת מַהֲרַ״לְ״ח (סק״ד) שֶׁדָּחֲקוּ עַצְמָן בָּזֶה. וְהִנֵּה כָּתַב בָּאֲמֶת מִפְּנֵי זֶה שֶׁהַמְחַבֵּר שָׁתַם לְעֵיל בְּסִימָן תרכ״ו סָעִיף א׳ כְּסִבָּרָא רִאשׁוֹנָה, וְכֵן דַּעַת הַבַּיִת מֵאִיר מִפְּנֵי זֶה לִנְקֹט לְדִינָא כְּסִבָּרָא רִאשׁוֹנָה: **(עמ)** גְּמָרָא שָׁם (י:), דִּלְא לִימְרוּ קְמַסְכְּכֵי בְּדָבָר הַמְקַבֵּל טֻמְאָה:

(פ) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(פמ) וַאֲפִלּוּ בִּשְׁעַת אֲכִילָה שָׁרֵי,** דְּכָל זֶה הֲוֵי כְּמוֹ לְנָאוֹתָהּ: **(פנ)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה): **(פנ) לְקַמָּן** בְּסִימָן תר״מ מָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ח׳, וְכֵן הָעֲתִיק הַחַיֵּי אָדָם (כלל קמו סל״ז): **(פד)** חַיֵּי אָדָם (כלל קמו סל״ז), וְטַעֲמוֹ דְּלֹא עָדִיף מִלְּנָאוֹתָהּ. **וְדַע דְּכָל זֶה בְּחֹל, אֲבָל בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב מַשְׁמַע מִפְּרֵי מְגַדִּים** בְּסִימָן תר״מ (א״א) סָעִיף קָטָן ח׳ **דְּדַוְקָא בְּתוֹךְ שִׁלְשָׁה טְפָחִים סָמוּךְ לַסְּכָךְ, דְּאִי לָאו הָכִי יֵשׁ לָחֹשׁ מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ אוֹהֶל:**

עוֹן וְהֶדֶר Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah